

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Любешівський технічний фаховий коледж
Луцького національного технічного університету»

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Методичні вказівки до виконання практичних робіт
для здобувачів освітньо-професійного ступеня фаховий молодший
бакалавр
спеціальності J8 «Автомобільний транспорт»
галузь знань J Транспорт та послуги

Любешів 2025

УДК 34 (07)

Б 24

До друку

Голова методичної ради ВСП «Любешівський ТФК Луцького НТУ»

_____ Герасимик-Чернова Т.П.

Електронна копія друкованого видання передана для внесення в репозитарій коледжу

Бібліотекар _____ Н.М.Корець

Затверджено методичною радою ВСП «Любешівський ТФК Луцького НТУ»

протокол № _____ від « _____ » _____ 2025 р.

Рекомендовано до видання на засіданні випускної циклової методичної комісії викладачів механізаторського профілю, агроінженерії, автомобільного транспорту

протокол № _____ від « _____ » _____ 2025 р.

Голова випускної ЦМК _____ Оласюк Я.В.

Укладач: _____ І.С. Бартошик, викладач І категорії

Рецензент: _____ А.В. Хомич, к. т. н.

Відповідальний за випуск: _____ І.С. Бартошик, викладач спецдисциплін І категорії випускної циклової методичної комісії викладачів механізаторського профілю, агроінженерії, автомобільного транспорту. БЖД та цивільний захист [Текст]: методичні вказівки до виконання практичних робіт для здобувачів освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр спеціальності J8 «Автомобільний транспорт» галузь знань J «Транспорт та послуги» денної форми навчання/уклад. І.С. Бартошик – Любешів: ВСП «Любешівський ТФК Луцького НТУ», 2025. – 20с.

В методичних вказівках даються рекомендації з виконання практичних робіт.

©Бартошик І.С. 2025

Зміст

1.	Загальні положення.....	4
2.	Практична робота №1.....	5
3.	Практична робота №2.....	12
4.	Список використаної літератури.....	20

Загальні положення

Метою практичних робіт є закріплення теоретичних знань, отриманих у лекційних курсах із дисциплін «Безпека життєдіяльності та цивільний захист» і набуття практичних навичок поведінки під час надзвичайного стану та надзвичайних ситуацій.

Суть практичних робіт з БЖД полягає у формуванні практичних навичок та знань, необхідних для створення безпечних умов життя і діяльності, а також для захисту від небезпек природного та штучного походження. Це включає вміння визначати шкідливі фактори, користуватися вимірювальними приладами та нормативними документами, аналізувати дані, розробляти заходи безпеки та діяти в екстремальних ситуаціях.

Ключові аспекти практичних робіт з БЖД та цивільного захисту:

- **Вимірювання та аналіз:**
 - Прищеплення навичок інструментальних вимірювань шкідливих факторів виробничого середовища.
 - Вивчення методів вимірювань та відповідних приладів.
 - Обробка та аналіз отриманих даних для визначення умов праці.
- **Практичне застосування норм:**
 - Навчання користуванню нормативно-технічними документами та законодавчими актами.
 - Формування вміння вирішувати завдання з забезпечення безпеки відповідно до норматив.
- **Розробка заходів безпеки:**
 - Виявлення та ідентифікація небезпечних факторів.
 - Прогнозування виникнення небезпек.
 - Розробка заходів для захисту людини та навколишнього середовища.
- **Активізація пізнавальної діяльності:**
 - Формування творчого мислення, уяви та навичок аргументації

висновків.

- Заохочення активності студентів та їхньої здатності відстоювати власну думку.

Не менш важливими є питання забезпечення особистої безпеки, які повинні чітко знати кожна людина. Володіння основами і навичками особистої безпеки дозволить людині почувати себе більш упевнено в будь-якій ситуації, бути більше незалежною при рішенні різних життєвих ситуацій. Засвоєння та практична реалізація цих знань гарантує збереження працездатності та здоров'я людини, готує її до дій в екстремальних умовах.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 1

Тема: Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС (надзвичайних ситуацій).

Мета: ознайомити здобувачів освіти з основними принципами порятунку і захисту людей у надзвичайних ситуаціях; навчитися моделювати умови виникнення та розвитку надзвичайних ситуацій; розвивати вміння планувати свою діяльність, враховуючи аналіз можливостей і обставин; виховувати готовність грамотно діяти в надзвичайних ситуаціях.

Обладнання: ілюстративний матеріал, запис звукового сигналу «Увага всім!», «Повітряна тривога!»), роздавальний матеріал для роботи (алгоритм моделювання ситуації).

Хід заняття

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

-привітання

-перевірка присутніх

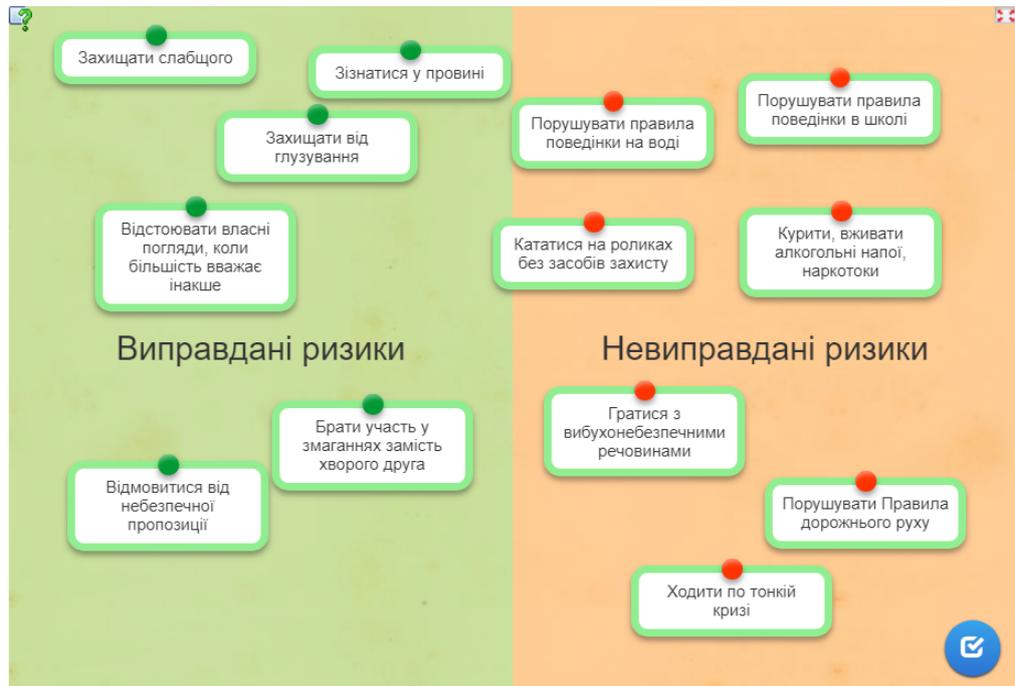
АКТИВІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАТЬ І ПРАКТИЧНОГО ДОСВІДУ

Абсолютної безпеки не існує. Ми постійно можемо наражатися на небезпеки.

Людина щодня потрапляє в ситуації, що пов'язані з ризиком. Ризик — можлива небезпека.

Навести приклади щоденних ризиків і небезпек.

Ризики бувають виправданими і невиправданими.

Будь-яка ситуація, пов'язана з ризиком, має певні наслідки. За наслідками оцінюють рівень ризику. Так, перебігати дорогу на червоне світло світлофора — значно вищий ризик, ніж ризик запізнитися на заняття.

Не все залежить лише від дій людини і її впливу на обставини, що можуть скластись. Багато ситуацій трапляється, яких ми можемо і не очікувати. Це надзвичайні ситуації.

— Які ви знаєте види надзвичайних ситуацій?

Хто пригадає згідно якого нормативного документу класифікують надзвичайні ситуації?

Нагадаю, що в законодавстві це регламентується Постановою Кабінету Міністрів України № 368 від 24 березня 2004 року «Порядок класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями »

Надзвичайні ситуації

Надзвичайні ситуації загрожують здоров'ю і життю людей:

Відповідно до ситуацій, які можуть відбуватись на територіях нашої країни, згідно чинного законодавства, держава гарантує певний рівень безпеки для населення та сплату страхових виплат у **разі виникнення надзвичайних ситуацій**:

1. Законодавство України у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру ґрунтується на Конституції України та містить **Закон «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру»** (ВР, 2000, N 40, ст.337),

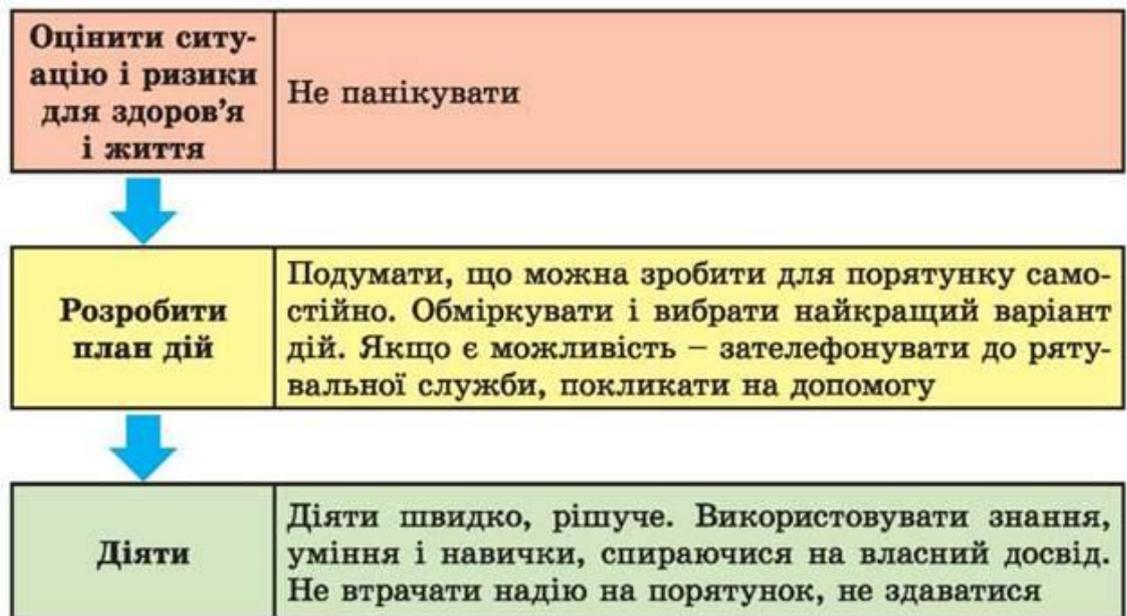
2. **Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану»** (ВР,2000,№1550-14), інші нормативно-правові акти.

МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Описати, які надзвичайні ситуації якого виду переважають в нашому регіоні?

— Хто з вас може сказати, що ніколи не доведеться застосовувати життєві навички та знання правил поведінки в умовах виникнення чи загрози надзвичайної ситуації?

Як діяти під час сигналу «Увага всім!» чи «Повітряна тривога» -

Моделювання надзвичайних ситуацій відіграє важливу роль у прогнозуванні та запобіганні небезпек.

Для проведення моделювання небезпечних ситуацій пропонується такий алгоритм.

Алгоритм моделювання

- 1 Визначити сферу прояву небезпечної ситуації (природна, техногенна, соціально-політична, воєнна).
- 2 Встановити можливі передумови виникнення небезпечної ситуації.
- 3 Визначити найбільш імовірний характер прояву небезпечної ситуації.

4 Запропонувати заходи прогнозування, попередження або уникнення небезпечної ситуації.

5 Скласти описову модель даної небезпечної ситуації по нижченаведеній схемі.

ПЕРВИННЕ ЗАСТОСУВАННЯ ЗНАНЬ

Розглянемо одну ситуацію за поданою схемою всі разом для прикладу.

Скласти модель небезпечної ситуації на випадок виникнення землетрусу.

1 Визначасмо сферу прояву: природна

2 Передумови виникнення:

Землетруси - підземні поштовхи і [коливання поверхні](#) Землі, викликані *природними причинами* (головним чином тектонічними процесами) або

штучними процесами (вибухи, заповнення водосховищ, обваленням підземних порожнин гірських виробок).

3 Характер прояву небезпечної ситуації.

Залежно від сили землетрусу, близькості епіцентру, а також місця його виникнення виявляється різна ступінь наслідків цього явища.

Для оцінки та порівняння землетрусів використовуються **шкала магнітуд** і **шкала інтенсивності від 1 до 12 балів**.

До важливих проблем, що виникають після землетрусів, належать:

— руйнування споруд, конструкцій, залишки яких становлять потенційну загрозу;

— велике зосередження людей без житла і відсутність відповідних санітарно-епідемічних умов створюють ризик поширення інфекційних хвороб;

— руйнування мережі комунальних служб;

— відсутність житлових приміщень, питної води і їжі;

— відсутність або недостатня кількість медичного персоналу, лікарень, медичного обладнання і ліків для надання екстреної медичної допомоги постраждалим;

— розшук і рятування людей з-під завалів;

— аварійно-відновні роботи на зруйнованих мережах водопостачання і електрозабезпечення, необхідних для проведення рятувальних робіт і забезпечення життєдіяльності.

4 Запропонувати заходи прогнозування, попередження або уникнення небезпечної ситуації.

За результатами численних спостережень перед виникненням багатьох землетрусів відбуваються наступні природні явища:

- Великі й тривалі зливові дощі.
- Поява в повітрі надлишку таких газів, як уранові сполуки, радону, гелію, аргону.

- Сильне занепокоєння і незвичайна поведінка домашніх і диких тварин, вважається, наприклад, що **собаки можуть передбачати землетруси.**

- Несподівано виникло світіння в повітрі.

Виявляється землетрусу можна попередити. Для цього використовується мережа з автоматичними датчиками. Відстані між датчиками складає близько 3000 кілометрів. Датчики реєструють поле на тих частотах, на яких це поле відчують тварини.

Унаслідок того, що землетруси або підземні поштовхи відбуваються в результаті раптових і швидкоплинних змін в самих надрах планети, попередити їх виникнення в даний час практично нереально. Тому для того, щоб спробувати врятувати себе і життя своїх близьких під час цієї природної катастрофи дуже важливо знати, що потрібно робити при землетрусі і вміти надавати першу допомогу.

Правила поведінки при землетрусі

Кожній людині дуже важливо знати правила поведінки при землетрусі для того, щоб не розгубитися в самий відповідальний момент і постаратися по можливості надати собі і оточуючим максимально можливу допомогу. У першу чергу це стосується тих людей, які постійно проживають або тимчасово перебувають в сейсмічно небезпечних зонах, які повинні завжди бути наготові.

Як діяти під час землетрусу?

1. Якщо ви на 1 поверсі, швидко вийдіть із будинку.
2. Якщо ви на 2 поверсі й вище, відійдіть від вікон і станьте у дверний отвір або в кут між капітальними стінами.
3. Вберегтися від уламків під масивним столом або іншими міцними меблями.
4. На вулиці залишайтеся подалі від будинків, вуличних ліхтарів та ліній електропередач.
5. Якщо ви їдете в машині, зупиніть авто на відкритій місцевості й залишайтеся в транспортному засобі.

Заборонено: користуватися ліфтом, стрибати з верхніх поверхів, запалювати сірники та свічки.

Індивідуальне завдання

1. Скласти модель надзвичайної ситуації "загроза затоплення-гідродинамічна аварія".
2. Скласти модель надзвичайної ситуації "загроза аварії на АЕС".
3. Скласти модель надзвичайної ситуації "загроза виникнення пожежі".
4. Скласти модель надзвичайної ситуації "загроза буревію".
5. Скласти модель надзвичайної ситуації "загроза знаходження вибухонебезпечних пристроїв".

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Наведіть послідовність алгоритму моделювання небезпечної ситуації.
2. Яку роль відіграє профілактика технічних систем?
3. Які заходи необхідні для забезпечення екологічної безпеки?

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 2

Тема: Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно – функціональна структура захисту населення під час дії надзвичайної стану.

Мета: ознайомити здобувачів освіти з основними принципами організації безпеки як на виробництві, так і під час виникнення надзвичайної ситуації будь-якого характеру чи запровадження режиму надзвичайного стану.

Менеджмент безпеки

Діяльність людини завжди була пов'язана із майстерністю розумного управління виробничим процесом. Одним з найголовніших аспектів управління є безпека людини. Менеджмент системи безпеки – це система наукових знань та досвіду забезпечення безпеки, втілених у діяльності професійних управлінців для досягнення цілей системи безпеки через використання праці, інтелекту та мотивів поведінки людей.

Робота менеджерів безпеки полягає у тому, щоб поєднати та скоординувати використання зазначених ресурсів (людські, фінансові, фізичні,

інформаційні) для досягнення цілей забезпечення безпеки, охорони громадськості.

До законодавчої та науково-методичної бази менеджменту безпеки належить перш за все Конституція України, законодавчі й підзаконні акти, що регламентують правовідносини у сфері підприємництва і безпеки, а також норми і положення с підприємства, що стосуються безпеки діяльності.

Менеджмент безпеки є важливою стратегічною галуззю розвитку людства, а менеджер з питань безпеки підприємницької діяльності – це її захисник та гарант стабільного функціонування організацій, установ та підприємств.

Тому поява менеджменту безпеки як окремого напрямку менеджменту є досить логічною та абсолютно зрозумілою.

Державні заходи щодо захисту життя людини

Захист населення і територій у разі виникнення надзвичайних ситуацій забезпечується шляхом координації функціонування постійно діючих функціональних та територіальних підсистем єдиної державної системи.

Основу галузі права і безпечної життєдіяльності людини складає Конституція України, яка гарантує безпечні умови життя, роботи, збереження генофонду українського народу.

Антропоохоронне право спрямоване на охорону здоров'я, життя як окремої людини, так і всього суспільства.

Дія біологічних факторів небезпеки відображена в таких законах як «*Основи законодавства України про охорону здоров'я*», «*Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення*». Важливими у цій групі законів є закони «*Про екологічну експертизу*», «*Про відходи*», «*Про ядерні відходи*».

У центрі системи національної безпеки України - життєво важливі інтереси людини, суспільства і держави.

Суб'єкти забезпечення національної безпеки

- Президент України;
- Верховна Рада України;
- Кабінет Міністрів України;
- Рада національної безпеки і оборони України;
- Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади;
- Національний банк України;
- Суди загальної юрисдикції;
- Прокуратура України;
- Місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування;
- Збройні Сили України, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, Державна прикордонна служба України та інші військові формування, утворені відповідно до законів України;
- Громадяни України, об'єднання громадян.
- Національне антикорупційне бюро України

Режим надзвичайного стану

Режим надзвичайного стану — це особливий правовий режим, що тимчасово вводиться в Україні або в окремих її місцевостях. Його мета — ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій, що загрожують життю і здоров'ю громадян, а також відновлення конституційного правопорядку.

Підстави для запровадження

Надзвичайний стан може бути введено у випадку виникнення таких обставин:

- **Техногенні та природні катастрофи:** стихійні лиха, аварії, катастрофи, епідемії, епізоотії (масові захворювання тварин).
- **Масові заворушення:** порушення громадського порядку, що супроводжується насильством, обмежує права і свободи громадян.
- **Загроза територіальній цілісності:** посягання на територіальну цілісність, що загрожує зміною кордонів.
- **Спроби захоплення влади:** спроби захоплення державної влади або зміни конституційного ладу насильницьким шляхом.
- **Блокування об'єктів:** захоплення чи блокування особливо важливих об'єктів (наприклад, органів державної влади чи критичної інфраструктури).

Порядок введення

1. **Пропозиція:** ініціатором введення надзвичайного стану можуть бути Рада національної безпеки і оборони, Кабінет Міністрів, Верховна Рада, обласні державні адміністрації.

2. **Указ Президента:** надзвичайний стан вводиться указом Президента України.

3. **Затвердження Верховною Радою:** указ Президента має бути затверджений Верховною Радою протягом двох днів. Без такого затвердження указ втрачає чинність.

Заходи та обмеження

У період надзвичайного стану державні органи отримують спеціальні повноваження, що дозволяють їм вживати надзвичайні заходи. Зокрема, можуть бути встановлені такі обмеження:

- **Обмеження пересування:** запровадження комендантської години, обмеження вільного пересування.
- **Особливий режим в'їзду-виїзду:** встановлення особливого режиму в'їзду та виїзду з певної території.
- **Обмеження на мітинги:** заборона проведення масових заходів (зборів, мітингів, демонстрацій, страйків).
- **Обмеження діяльності ЗМІ:** обмеження роботи радіопередавальних засобів, особливі правила користування зв'язком.
- **Використання ресурсів:** використання ресурсів підприємств, установ та організацій для запобігання чи ліквідації надзвичайних ситуацій.
- **Евакуація населення:** проведення евакуації населення з небезпечних районів.

Різниця між надзвичайним та воєнним станом

Важливо розрізняти надзвичайний стан і воєнний стан:

- **Надзвичайний стан** вводиться при загрозі внутрішнього характеру (стихійні лиха, техногенні катастрофи, масові заворушення).

- **Воєнний стан** — при загрозі зовнішнього характеру, пов'язаній із збройною агресією чи загрозою нападу.
- **Обмеження прав:** воєнний стан передбачає значно ширший перелік обмежень конституційних прав і свобод громадян, ніж надзвичайний стан.
- **Управління:** під час воєнного стану відбувається перехід повноважень від цивільних органів влади до військового командування.

Як діяти при надзвичайному стані

У разі оголошення надзвичайного стану важливо:

- Зберігати спокій і не панікувати.
- Дотримуватися обмежень, встановлених владою.
- Виконувати вказівки рятувальних та інших служб.
- Стежити за офіційними повідомленнями в ЗМІ.
- Тримати при собі необхідні документи та речі першої потреби на випадок можливої евакуації.

ЯК ВВОДИТЬСЯ НАДЗВИЧАЙНИЙ СТАН

ПРЕЗИДЕНТ
ПРИЙМАЄ УКАЗ

ПАРЛАМЕНТ
ЗАТВЕРДЖУЄ
НАДЗВИЧАЙНИЙ СТАН

ПАРЛАМЕНТ
НЕ ЗАТВЕРДЖУЄ
НАДЗВИЧАЙНИЙ СТАН

НАДЗВИЧАЙНИЙ СТАН
ВВЕДЕНИЙ

НАДЗВИЧАЙНИЙ СТАН
НЕ ВВЕДЕНИЙ

**В УКРАЇНІ ВВОДЯТЬ НАДЗВИЧАЙНИЙ СТАН.
ЩО ЦЕ ОЗНАЧАЄ?**

Термін введення режиму НС — 30 днів

особливий режим
в'їзду/виїзду
(за потреби)

обмеження руху
транспортних
засобів, їх огляд
(за потреби)

особливі правила
користування
зв'язком
(за потреби)

заборона
масових заходів
(за потреби) та
страйків

евакуація людей із
місць, небезпечних
для проживання

комендантська
година
(за потреби) та
перевірка
документів

посилення охорони
громадського
порядку та об'єктів
інфраструктури

заборона
дестабілізаційних
інформаційних
матеріалів

заборона
роботи
аматорських
радіопереда-
вальних засобів

заборона військово-
зобов'язаним
змінювати місце
проживання

ЧИМ ВОЄННИЙ СТАН ВІДРІЗНЯЄТЬСЯ ВІД НАДЗВИЧАЙНОГО

	ВОЄННИЙ СТАН	НАДЗВИЧАЙНИЙ СТАН (У РАЗІ НЕОБХІДНОСТІ)
ТОТАЛЬНА МОБІЛІЗАЦІЯ	✓	✗
ТРУДОВЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	✓	✗
ЕВАКУАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ	✓	✓
КОМЕНДАНТСЬКА ГОДИНА	✓	✓
ВСІ ЗАВОДИ ТА ФІРМИ ПРАЦЮЮТЬ НА ОБОРОНУ	✓	✗
ВОЛОНТЕРСТВО	✗	✓
ЗАБОРОНА НА СОЦМЕРЕЖІ	✓	✗
ВИЛУЧЕННЯ ТРАНСПОРТУ	✓	✗
КОНФІСКАЦІЯ КВАРТИР ТА МАЙНА	✓	✗
ЗАБОРОНА НА АЛКОГОЛЬ	✓	✗
ВВЕДЕННЯ КАРТОК НА ПРОДУКТИ	✓	✗
ЗАБОРОНА НА ВСІ ПРИВАТНІ КАНАЛИ ТА ГАЗЕТИ	✓	✗
ЗАБОРОНА НА СТРАЙКИ ТА МІТИНГИ	✓	✗
ДОПОМОГА УКРАЇНІ ГРОШИМА ТА ТЕХНІКОЮ	✗	✓

ЩО ПЕРЕДБАЧАЄ РЕЖИМ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ

ОСОБЛИВИЙ РЕЖИМУ В'ЇЗДУ І ВИЇЗДУ, ОГЛЯД ТРАНСПОРТУ

ПОСИЛЕННЯ ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

ЗАБОРОНА ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ ЗАХОДІВ, СТРАЙКІВ

ВИЛУЧЕННЯ МАЙНА

ДОДАТКОВО МОЖЛИВО:

- ЕВАКУАЦІЯ З МІСЦЬ, НЕБЕЗПЕЧНИХ ДЛЯ ПРОЖИВАННЯ
- КВАРТИРНА ПОВИННІСТЬ КОМПАНІЙ ДЛЯ РОЗМІЩЕННЯ ЕВАКУЙОВАНИХ
- ЗАБОРОНА БУДІВНИЦТВА ОБ'ЄКТІВ, ЯКІ НЕ ПОВ'ЯЗАНІ З ЛІКВІДАЦІЄЮ НС
- КАРАНТИН ТА ІНШІ САНІТАРНІ ТА ПРОТИЕПІДЕМІЧНІ ЗАХОДИ
- ОСОБЛИВИЙ ПОРЯДОК РОЗПОДІЛЕННЯ ХАРЧІВ І ПРЕДМЕТІВ ПЕРШОЇ НЕОБХІДНОСТІ
- МОБІЛІЗАЦІЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ
- ЗМІНА РЕЖИМУ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВ
- (!) У ВИНЯТКОВИХ ВИПАДКАХ – ТИМЧАСОВЕ ЗАЛУЧЕННЯ НА ДОБРОВОЛЬНИЙ ОСНОВІ ПРАЦЕЗДАТНОГО НАСЕЛЕННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ РОБІТ

Контрольні запитання:

1. Система управління безпекою та захистом у НС в галузі, як складова державної системи, її місце і значення в системі управління функціонуванням галузі.
2. Організаційна побудова системи управління безпекою та захистом у НС на підприємстві, в установі та організації.
3. Завдання і повноваження спеціально створених координуючих і постійних органів управління безпекою і захистом у НС.
4. Фінансування заходів з ліквідації наслідків НС, відшкодування збитків постраждалим.
5. Страховий механізм відшкодування збитків від НС.
6. Порядок надання фінансової допомоги та схема опрацювання звернень щодо виділення коштів з резервного фонду державного бюджету.
7. Використання матеріальних ресурсів з державного, оперативного, регіонального та місцевого резерву.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. «Практикум з БЖД», навчальний посібник. Кам'янське «ДДТУ» 2018 р. 212с. К.О. Левчук, О.А. Крюковська, Р.Я. Романюк.
2. Попередження надзвичайних ситуацій / Під редакцією генерал-лейтенанта В.Ф. Гречанікова. – К. 1997р.
3. Офіційний портал Верховної Ради України.